

JAN DE CLERCK

(Oostende 1881 - 1962)

SCHEEPSWERF PANESI

(1910)

Techniek: olie op doek

Afmetingen: 53 x 87 cm

Getekend rechts onderaan: Jan De Clerck

Privéverzameling

1910 is het jaar waarin Jan De Clerck dit olieverfschilderij op doek zette met als titel "Scheepswerf Panesi". Hier voorgesteld in het nog originele kader.

Via tentoonstellingen en kunstpublicaties leerde Jan De Clerck de eigentijdse kunsttendensen kennen zoals daar zijn: het impressionisme, pointillisme, symbolisme en expressionisme. Daarbij hopen in dit of dat genre naam te maken. Karel Jonckheere noemde het een "vlinderen met technieken". Maar het was bij Jan De Clerck wel ondersteund door een stevige tekentechniek.

Hier heeft Jan De Clerck een streepjestechniek toegepast die eerder door de Franse post-impressionisten ontwikkeld werd en die eigenlijk een variant is op het pointillisme.

Door deze techniek is het alsof we de scheepswerf doorheen een gordijn bekijken. Als we het gordijn opzij trekken, komt er een verhaal vrij van honderd jaar geleden.

Het verhaal speelde zich af aan het derde dok dat later werd droog gelegd en waar nu vandaag het stadhuis staat. Het was gescheiden van het tweede handelsdok door de St.-Jansbrug, nu Mercatordok.

Panesi was niet de enige scheepswerf aldaar, je had er ook nog Hillebrant, Deweert, Borrey en Looy. Op de 'scheepswerf ligt een eenmastsloep van zo'n tien meter lang op het droge getrokken voor onderhoud. Zo een houten sloep werd normaal bemand door drie personen en viste voornamelijk langs de kust op garnaal, schol en tong. Op zo'n werf gold maar één ding en dat was werken. Wie het verder kon schoppen ging daar weg en was dáár dus niet op zijn plaats. Het was elf uur per dag sjouwen in weer en wind.

Als we voor het schilderij gaan staan trekken twee witte vlakken en een rood vlak vooraan onze aandacht. Het zijn dekens die vanuit de vochtige kooien hangen te drogen of te verluchten. De sloep is een grote dominerende rode oppervlakte die Jan De Clerck heeft opgebouwd met een mengeling van verticale korte gele, oranje, rode, roodbruine en violette streepjes. Achter de sloep in de diepte rijst een groen gebouw op. Rood en groen zijn complementaire kleuren; samen creëren ze ruimte en vormen een harmonisch kleurenpaar.

Door het strijklucht lopen er lange zachte schaduwen over de grond met daarop verspreid liggende eikenbalken en houtzaagsel. Het was dat hout dat samen met pek die zo specifieke geur gaf aan de werf.

Het is er stil, geen tjrpende geluiden van zagen noch het ritmisch kloppen van kalfaathamers. Evenmin is er luid geroep of klinken er groeiende vloeken. Er heerst stilte voor een blauw-witte hemel.

We kunnen niet anders dan de subtiele sfeer bewonderen die Jan De Clerck op het doek creëerde. Een sfeer die geschraagd wordt door een sterke compositie.

De sloep werd heel vooraan op het doek geplaatst waardoor de achtersteven van nog geen twee meter hoog zeer imposant overkomt. Om deze compositie vandaag fotografisch na te bootsen zou je met een breedhoeklen, vlakbij vanuit een laag standpunt, de foto moeten maken. Die compositie bewijst de originele visie van de meester.

Het lijkt geen twijfel dat in dit werk "Scheepswerf Panesi" Jan De Clerck met eigen stem en met grote liefde het typische Oostende van die tijd vastgelegd heeft op doek, en hij is er wonderwel in geslaagd om er ons vandaag – een eeuw later – nóg van te laten genieten.

Liliane Vandenbroucke – Valère Prinzie.